

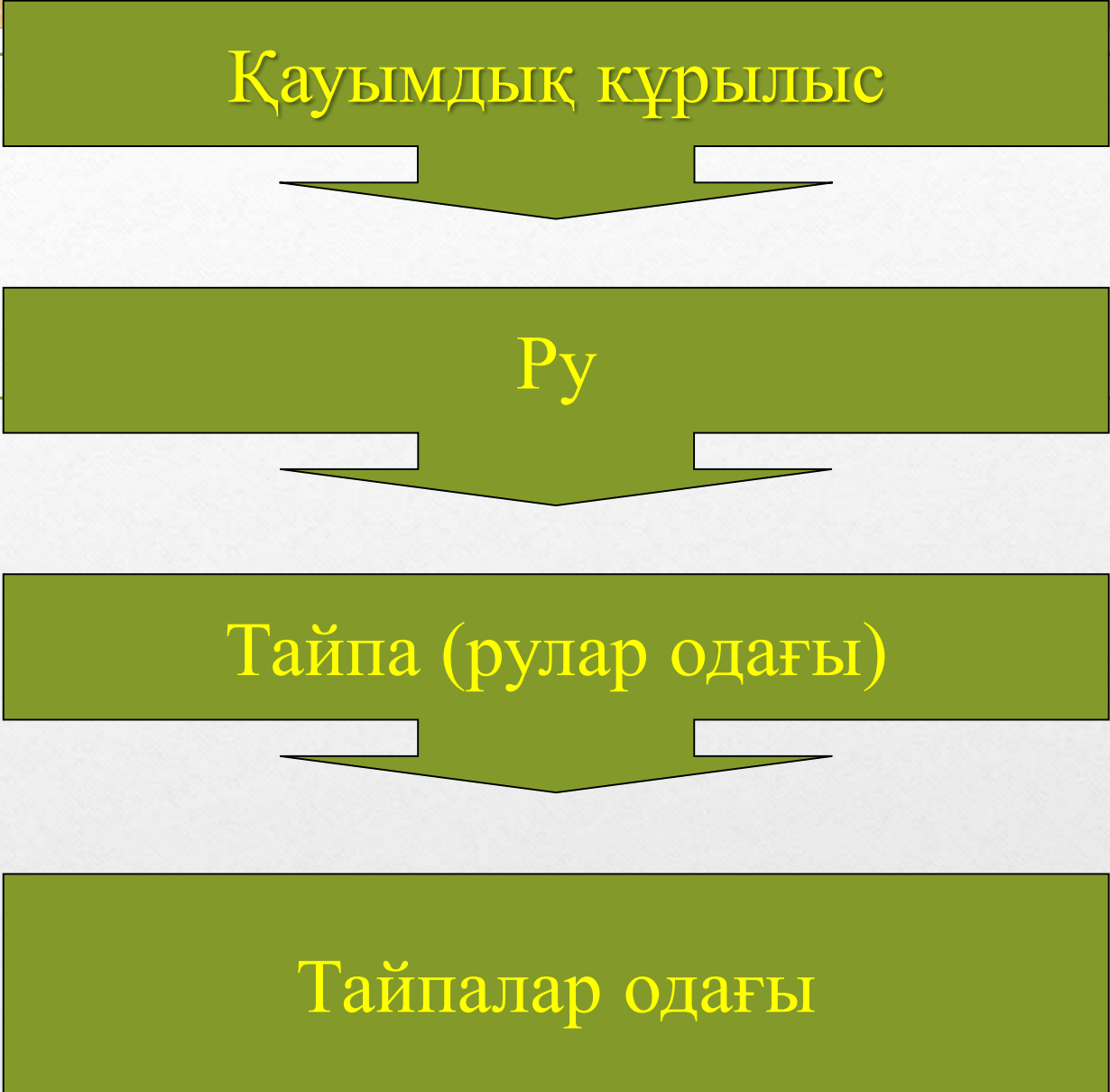
Мемлекет және құқықтың пайда болуы

Дәріскер:

Заң ғылымдарының кандидаты, доцент
Турсынкулова Динара Ахановна

Қауымдық кұрылыс


```
graph TD; A[Қауымдық кұрылыс] --> B[Ру]; B --> C[Тайпа (рулар одағы)]; C --> D[Тайпалар одағы];
```

Ру

Тайпа (рулар одағы)

Тайпалар одағы

- Ф.Энгельс алғашқы қауымдық құрылысты "алғашқы қауымдық коммунизм", "адамзаттың алтын ғасыры" деп атаған.
- Алғашқы қауымдық кезеңде қоғамдық қатынастарды нормативтік реттеу, рулар мен тайпалардың әлеуметтік-экономикалық бірлігін білдіріп және оны қамтамасыз етіп отырған адамдардың тіршілік ету әрекеттерінің өзінде болатын. Мұның өзі еңбек құралдарының жетілдірілмеген қарапайымдылығымен, еңбек өнімділігінің мардымсыздығына байланысты еді. Осыдан барып бірлесіп тұру еңбек құралдарына қоғамдық меншіктің болуын және ендірілген қоректік өнімдерді теңдей етіп бөлу қажеттілігін туындатты. Ал мұның өзі алғашқы қауымдық қоғам нормаларының табиғи болмысына әжептәуір ықпалын тигізді.

Рулық қауым

Қауымдық билік

Ру мүшелерінің жалпы
жиналысы

Ру ағасы (көсемі)

Ру ағаларының кеңесі

**Ру - туыстық (бір атадан
тараған ұрпақтардың)
байланыстардың дәнекер
болуынан және шаруашылықты
бірлесіп жүргізуге негізделген
адамдардың тарихи
қалыптасқан бірлестігі.**

Рулық қауымдық әдет-ғұрыптарына тән белгілер

Барлық ру мүшелерінің
еркін білдірген

Дағдыға айналып,
мүлтіксіз орындалған

Ұрпақтан
ұрпаққа ауызша
ауысады

Құқықтар мен міндеттердің
айқын айырмашылығы
болмағандықтан, олар біртұтас
жүйе ретінде қалыптасқан

Қоғамның ой-пікірімен
және адамның санасымен
қамтамасыз етіледі

МЕМЛЕКЕТТІҢ ПАЙДА БОЛУ СЕБЕПТЕРІ

Экономикалық себептері:

1. Неолиттік төңкеріс: терімшіліктен өндіруші экономикаға көшу

2. Еңбектің қоғамдық үш түрге бөлінуі
- диханшылық
- мал өсіру
- сауда-қолөнер

3. Еңбек өнімділігінің өсуі және артық өнімнің пайда болуы

4. Жеке меншіктің пайда болуы

Әлеуметтік себептері:

1. Рудың ыдырауы және отбасының пайда болуы

2. Қоғамның таптарға жіктелінуі

3. Таптар қайшылығының пайда болуы

МЕМЛЕКЕТ ПЕН ҚҰҚЫҚТЫҢ ШЫҒУ КЕЗЕҢДЕРІ

Еңбек өнімділігінің өсуі

Артық өнімнің пайда болуы

Жеке меншіктің пайда болуы

Қоғамның таптарға бөлінуі

Мемлекет пен құқықтың пайда болуы

МЕМЛЕКЕТТІҢ ПАЙДА БОЛУЫ ТУРАЛЫ ТЕОРИЯЛАР:

Патриархалдық
(Платон, Аристотель,
Фильмер,
Михайловский)

Теологиялық
(Ф. Аквинский,
Маритэн)

Келісім-шарт
(Ж.Ж.Руссо, Г.Гроций,
Б.Спиноза, Дж.Локк,
А.Н.Радищев, Г.Гоббс)

Марксистік (таптық)
(К.Маркс, Ф.Энгельс,
В.И.Ленин)

Күштеу
(Л.Гумплович,
К.Каутский,
Дюринг)

Психологиялық
(Л.Петражицкий,
Э.Фром, Фрезер,
Тард)